

נסיך מעולם הדין

לכבוד

אחי הרב אליהו ורעייתו שליט"א נכדי הגר"ז גרז זצ"ל אב"ד רחובות,
תלמיד ה"סבא" מסלבודקה זיע"א

ב"ש ב"ע ה" ואוצר החכמה

מלה אחת היתה, כשרק על שפתותיכם היא עלתה, הורידה עלי גל של חמימות. תיכף
שרתה עלי רוח עילאית ותמיד היא הקרינה אצלי אורה מיוחדת במינה.
מלה אחת: ה ס ב א ! ובתרגומה: ר' זבולון !

אח"ח 1234567

כשרק הזכר שמו, מיד כמו עברתי לעולם אחר. עולם של רוממות והתרוממות.
עולם מופלא של "בין אדם לחברו" עולם של הארת פנים, והערכה לכל אדם.
עולם של תורה, של בני תורה ושל בנז עליה.

דומני שכניסתי להיכלו היתה דרך שער הפנים. ואפרש:
מאור פניו של הגה"צ ר' זבולון, כח מיוחד היה בו. חן וחמימות צד אחד, ומאידך סחיפה
לגדלות. גדלות האדם וגדלות בכלל. ליד האדם הקטן הזה, לא יכולת להשאר קטן
וקטנוני. ליד האדם הגדול הזה, אי אפשר להתגמד ולהתפלש בעפר תוך ליחור ארמת
הקטנות וקטנות המוחין. זיו פניו האיר מטרה אחת:
להתעלות, להתרומם, להתגדל, להתקדש.

בצילו חימדת והתענגת על מאמר חז"ל: זקני ת"ח ככל שמזקינים, דעתם מתיישבת עליהם.
כי ראית בחוש, גאון אמיתי בצלילות דעתו, בבהירותו, במהירותו בגילו המופלג.
לזכות עצומה, זכיתי אפוא: להכיר את ר' זבולון. וכשאני אומר, להכיר, הרי בודאי כוונתי
להכיר בלשון בני אדם. שלהכיר מהותו ולדעת אותו, איך נוכל?

זכות זו היא רק הודות לכם, ולכן עם כל הצער והכאב, לא אוכל כלוא תודתי. נותרו
הנכדים עם תמונת סבם וזיכרונו חי בלבם. אולם הנינים, רק סיפורים יחיום.

התייתמה המשפחה מכתרה ומעמוד שדרתה. נלקח מהעיר, הודה, זיוה ופארה. לקה עולם
הדיינות והדין כשפנה הגר"ז לבית דין של מעלה. בי"ד העליון. נפקד עולם התורה

והישיבות כיון שנקרא ר' זבולון לישיבת השמים. זהו, עם ישראל כבר בלי רבי זבולון גרז מרחובות.

וכשיושב אני ומהרהר, הנה תמה ונשלמה מסכת חיי של הגאון המיוחד הזה, של אחד מגדולי הדור. אך למרות זאת, וחרף צער הפטירה והפרידה, האבלות והבכי, חרי נפתחה מסכת חדשה ללימוד:

מסכת חיינו. מסכת לימוד חיי הגאון רבי זבולון גרז זצ"ל.

ושתרצה למנות את פרקיה, תוכל להניף ידיך וכך לומר:
גדלות האדם. תפארת ומלכות. זיו פנים. אור גדול. קרני הוד. הוי חסיד, הוי עניו, חסד ואמת, צדקה ומשפט. ותורה. תורה, תורה ותורה.
ועולות המעלות במלה אחת:

רב זבולון.

אה"ח 1234567

תנצב"ה

* * *

"נשמה כללית"

אחרי מיטתו של ראש ישיבת קול תורה, מגדולי פוסקי הדור
הגאון האמיתי והנערץ רבי שלמה זלמן אויערבאך זצוק"ל

כ"ח באדר ב' תשנ"ה

אח"ח 1234567

לכבוד הרד"ח וכו' ... שליט"א
נכד מרן גאון ישראל ותפארתו זצוק"ל

ידידי מנוער, סלח לי על שמשמש אתה כקרבן לרצוני העז לבטא דבר מה שמטרידני
מאד.

ובכן, אני עדיין בהלם. אינני יודע כיצד לחזור למסלול. מרגע הבשורה המרה, חשתי כאב
וצער חזק, והאמת שאינני יודע מדוע.

היה לי אומנם קשר מסויים איתו, אך כלל לא הדוק. והנה, ביום ששי אומר לי מאן דהוא:
צריך להתפלל. ר' שלמה זלמן חולה.

נבהלתי. אח"כ הגיעה הידיעה המרה עצמה, ובכל התקופה אחרי, אני לא מבין מה קורה
לי.

עברתי על כל החספדים שפורסמו בעיתונות, ואף אחד לא מצא חן בעיני לבי, כי לא אחד
מהם נתן מרגוע לנפשי בבחינת: קלע לנקודה, דייק בהגדרה, ביטא את תחושת לבבי.
אין ספק שהדברים שנאמרו ונכתבו, חשובים הם ונכבדים, אך כאמור לעיל.

אתמול הביאו את הרב הגאון ... שליט"א, המוכר בעולם כתלמיד מרן זצ"ל, לשאת הספד
בכולל שלנו. ליויתי אותו ביציאה ושאלתיו: יש המגדירים רב פלוני כגאון הדור, רבי פלוני
כצדיק הדור. זה מדת היסוד, הלה מדתו מלכות, וכן הלאה. כיצד הוא מגדיר את הגרש"ז?
הרהר מעט ולא ענה. הצעתי, אולי כלשון הרמב"ם [על מלך ישראל] שליבו לב העם,
והסכים עם הדברים. אולם אותי, הדברים לא סיפקו.

כעת נכנס אצלי גיסך הרד"ג ... שליט"א ושאלתיו כנ"ל. אמר לי שת"ח חשוב התבטא
בשפה חסידית ואמר לו:

הוא היה הנשמה הכללית של הדור.

לפתע חשתי מנוחה במשהו, כאילו נרגעתי. הגדרה זו האירה לי וכללה פרטים רבים, שכביכול ברגע זה הובנו לי. כנראה שבאתי על סיפוקי.

ולענייננו, חשבתי עליך רבות. הן כה קרוב היית אליו בימי ילדותך ונערוּתך וגם כיום. ואיזה הפסד אדיר יש לך בפטירתו. ודרכך התחלתי לשחזר מה לי ולראש ישיבת קול תורה. ורק במבט לאחור חשתי עד כמה אהבתי אותו, כמה גדולה הייתה הערצתי אליו, כמה קיבלתי ממנו [עוד בימי הילדות] וכמה חסרה דמותו ברגע. אכן נפער כאן חלל נורא.

היה בעולמנו אדם שלם, בעל תואר נדיר. כינו אותו וקראו לו:

ר ב ש ל ו י מ ה ז ל מ ן . זהו.

ומלה זו, המנגינה הזאת אמרה, ביטאה, שרה יותר מהכל. מוזר, אך מרגע שנפטר, לא הפסקתי לדבר ולספר אודותיו. אפילו עם תלמידי נכנסתי אצלו מספר פעמים, ומדבריו המעטים ובדברים "קטנים" הם ראו את גדולתו וגדלותו ונפעמו.

הכותב בכאב ומבקש להשתתף מעט בצערך האישי, היוצא מן הכלל אך נכנס בצער העצום של הכלל, כלל ישראל המיוחס.

יתגדל כארי

[1234567]

שרטוטים אחדים לדמותו של מו"ר הגאון הגדול רבי אריה ליב גרוסנס זצ"ל,
אב"ד לונדון ואח"כ ראש כולל "קול ירושלים".
פורסם ב"דגלנו" ניסן תשנ"ו, במלאות שנה לפטירתו.

שם אגדי

כשאמרו: "הרב גרוסנס", כבר נשמע צליל של אגדה. אצל מטבע הלשון של הותיקים היה הנוסח: "דיין גרוסנס מלונדון". וארע המקרה שעמדתי כמשקיף במעמד אישי תורה דגולים במפגש של שמחה, והפליגו בסיפורי גדולים. בין הדברים העזתי והוספתי פרט. מיד הסבו כולם את פניהם לעברי ושאלו: "מנין לך?"

[1234567]

– "הרב גרוסנס אמר לי"

תשובה זו התקבלה כבמטה קסם, והם שואלים שוב בתדהמה:

– "אתה בעצמך שמעת מהרב גרוסנס עצמו? הכיצד?"

וכיוון ששמעו שזכיתי ללמוד עמו בחברותא שנתיים ימים, הקיפוני במבטי הערצה גלויים...

ודמות פלא זו שהתהלכה בינינו, אישיות שהיתה שריד מדור נפילים, שגבה והלכה מאיתנו. חש אני חובה עצומה לשמר תיאורים ממסלול דרכו, לא רק כדי לתעד למען העתיד את שהיה בעבר, אלא גם לטובת ההווה, ואסביר את דברי.

ללמוד דרך חייהם

מקובלנו שלימוד אורחות חייהם של גדולי ישראל וצדיקיו, הרי הוא כלימוד בספר מוסר, ויש אומרים שאף יותר מכך, שכן לימוד כזה הוא מספר חי וקיים. כלומר, רואים ממוכת, קיום הדבר, וממילא מתחייבים בכפל. אומנם גם חשש סכנה יש כאן. כי כשקוראים תולדות של ענק, אפשר לקבל פחד גבהים, המייאש מלשאוף לדמות לו. משל לאדם היושב במרומי מגדל גבוה, וקורא לעוברים ושבים להצטרף אליו. הללו, כשמגביהים את ראשיהם ורואים אותו כמעט בשמים, אינם מתלהבים לעלות כמוהו. הם אינם מבחינים בסולם או במדרגות, אינם רואים דרך עליה, ותירוץ מצויין בידיהם:

הלה, נולד שם כנראה, או צנח ממרומים. ואילו אנחנו בני תמותה רגילים. כיצד אפוא, נעלה ונעפיל. [ועי' בספר אגרות ומכתבים לרבי יצחק הוטנר]

אלא שמורי ורבי הגאון זצ"ל, משמיט קרקע זו של תירוץ זה מתחת רגליהם. לא זו בלבד, אלא שדמותו התמידה מאירה על דרך העליה בה הוא עצמו התעלה. וזאת באנו ללמוד.